

УДК [94 : 327] (477+476)

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ У ВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ (1991-2010)

Юрій Павлович

Інститут українознавства імені І. Крип'якевича Національної академії наук України,
Україна, 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4
e-mail: shadowjke@gmail.com

На кінець першого десятиліття 2000-х рр. між Україною та Республікою Білорусь укладено більше 174 двосторонніх договірно-правових документів – 9 міждержавних; 1 – міжпарламентський; 76 – міжурядових. Починаючи з 1991 по 2010 рр. відбулося 37 офіційних зустрічей на рівні глав держав [1].

У сучасній історичній науці питання про українсько-білоруські відносини досліджено досить поверхнево, особливо у візії української суспільно-політичної думки. Таке питання серед науковців не розглядалося взагалі.

Темою українсько-білоруських відносин займалися О. Долженков [5], В. Засадко [6], О. Соскін [7], С. Вдовенко [9]. Однак ці дослідники розглядали тільки українсько-білоруські відносини на дипломатичному рівні, а не у візії української суспільно-політичної думки.

Отже мета дослідження полягає у спробі охарактеризувати українсько-білоруські відносини у баченні українських політичних партій, експертного середовища, політологів.

У період 1994-2004 рр. діалог України та Білорусі носив перманентний характер. Багато політичних партій підтримувало керівництво Білорусі у період виборчих кампаній. Не можна сказати, що у цей період Україна у зовнішній політиці Білорусі, як і Білорусь у зовнішній політиці України грали ключові ролі. З однієї сторони ці держави конкурували у міжнародному середовищі за ті або інші преференції від Росії, з іншого боку – рухалися у різних інтеграційних напрямках у різношвидкісному режимі. Україна у 1991-1994 рр. надіялася на Білорусь як на союзника, однак імперські зазіхання Російської Федерації не дали змогу налагодити тісні міждержавні відносини обох держав. Росія дуже вдало, через дипломатичні візити, комісії, які входили до складу президентського оточення, і склалися наполовину з російських політиків, увійшла у довіру новому президенту Республіки Білорусь – Олександру Лукашенку.

З огляду на те, що з моменту незалежності держав, форми правління України та Білорусі

були з яскраво вираженою президентською домінантою (до конституційної реформи в Україні у 2004 році), основний політичний діалог будувався саме на рівні глав держав. Протягом двох каденцій перебування на пості президента Леоніда Кучми український і білоруський лідери зустрічалися 19 разів. Половина із цих зустрічей проходила під час офіційних візитів глав держав, половина – під час самітів СНД або інших міжнародних зустрічей у багатогранному форматі [12, с. 22].

Соціологічні опитування, програми політичних партій, міжнародні договори стали надзвичайно вагомим внеском в українську суспільно-політичну думку щодо відносин України з Республікою Білорусь. На період 1990-2016 рр. в Україні нараховувалося більше 350 політичних партій, кожна з них у своїй програмі викладала бачення щодо зовнішньої політики України. Декілька політичних партій конкретно розглядали стратегічного партнера – Республіку Білорусь.

Українські політичні партії мали розбіжності у поглядах стосовно Республіки Білорусь. Тобто, політичні партії розглядали ймовірних стратегічних партнерів, зовнішньополітичні установки щодо наявних або потенційних загроз воєнного характеру. Також політичні партії розглядали участь України у воєнно-політичних блоках, або позаблоковості. Щодо відносин з Республікою Білорусь, то деякі політичні партії вбачали у ній надійного стратегічного партнера, наприклад: партія «Солідарність» Петра Порошенка у програмі партії, розділі зовнішньополітична установка, подає інформацію про налагодження відносин з сусідніми державами та встановлення взаємовигідного економічного співробітництва прикордонних регіонів України та сусідніх держав [10, с. 12].

Ще одна політична партія, яка конкретно заявляла про свою симпатію до білоруської влади – «Прогресивна соціалістична партія України», лідер – Наталія Вітренко. У програмі партії чітко вказані політичні та воєнні парт-

нери: «Визначення стратегічним союзником України – Росії та Білорусі, пріоритетний розвиток з країнами СНД» [10, с. 16].

Комуністична партія України з лідером Петром Симоненком у програмі партії будувала спільні плани з країнами СНД. В їх програмі йшлося про «відродження на новій основі Союзу рівноправних братніх народів як добровільне об'єднання суверенних соціалістичних держав» [10, с. 19].

Але були і такі політичні партії, які виступали проти союзу та подальшої співпраці з СНД, партії, які розглядали окремі країни, як можливих стратегічних союзників, та й такі, які повністю відкидали політичний діалог з країнами СНД.

«Конгрес Українських Націоналістів», який очолював Ярослав Стецько, взагалі відкидував співпрацю з Республікою Білорусь і Росією. У програмі партії це було чітко зазначено: «Негайний вихід України з неоколоніального СНД. Невходження України в ніякі наддержавні та міждержавні утворення за участі Росії та Білорусі» [10, с. 9].

Партія Геннадія Удовенка, «Народний Рух України», виступала за позаблоковий статус України та припинення участі у СНД, натомість посилення двохсторонніх відносин з Республікою Білорусь [10, с. 10].

Партія «Християнсько-народний союз» (лідер – Володимир Стретович) у зовнішньополітичній установці партії відмовлялася від участі України у політичних, економічних, військових структурах СНД, відмовлялися від співпраці з Республікою Білорусь і Росією.

Партія «Промисловців та підприємців України» (лідер – Анатолій Кінах) у своїй програмі заявляв про тісну співпрацю із сусідніми країнами: «інтенсивний розвиток взаємовигідних економічних і культурних зв'язків з сусідніми країнами, особливо з Білоруссю та Росією» [10, с. 14].

Партії, які пройшли в український парламент під час березневих виборів 2006 року, уникали відкритих протистоянь із правлячими колами Білорусі. У своїх програмах вони обходили питання співпраці з Республікою Білорусь, крім таких, які вбачали в особі президента Білорусі О. Лукашенка надійного союзника та стратегічного партнера України (КПУ, соціалісти).

Соціологічне опитування Центру Разумкова позитивно впливає на дослідження відносин України та Республіки Білорусь. Також розкриває ставлення українського суспільства до Білорусі, білоруського Президента, до співпраці

обох держав.

«Чи потрібно Україні приєднатися до Союзу Росії і Білорусі?» (опитування у Криму) – одне із важливих питань. Соціологічне дослідження проводилося в АР Крим і Севастополі з 18 жовтня по 9 листопада 2008 року. Методом особистого інтерв'ю було опитано 6891 осіб віком старше 18 років. Теоретична похибка опитування становить 1,2%. «Так» – відповіли 78,6%, «Ні» – 8,1%, «Важко відповісти» – 13,3%. Нехай не всі жителі Криму відповіли на дані запитання, однак за даними опитування можна зрозуміти, що населення півострова було не проти співпраці з Білоруссю, не вбачаючи суттєвої різниці між цією країною і Росією [11].

Ще одне досить важливе опитування проводилося, вже по всій території України, у грудні 2010 року. Питання: «Яке ставлення до білорусів переважає в Україні?». Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова. Було опитано 2010 респондентів віком від 18 років у всіх областях України, Києві та АР Крим за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як стратифікована, багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Опитування здійснювалося у 129 населених пунктах (із них 75 міських і 54 сільських поселень). Теоретична похибка вибірки не перевищувала 2,3% з імовірністю 0,95. «Позитивне, доброзичливе» – 70%, «Нейтральне, байдуже» – 22,5%, «Критичне, негативне» – 2,4%, «Важко відповісти» – 5,1% [11].

Соціологічні опитування є одним із найважливіших у дослідженні ставлення до міждержавних відносин держав. За даними соціологічного опитування визначають перспективи, настрої соціума щодо конкретної проблеми.

Білорусь з Олександром Лукашенко прагнула та намагалася вернути соціалістичне минуле, яке було таким близьким для білоруського народу, тому зовнішня політика Білорусі спрямовувалася на пошуки надійних партнерів. Однак, не всі політичні інститути України ставилися прихильно до Білорусі, тому з часом виростає певний політичний бар'єр між державами.

Починаючи з кінця 2004 р., акценти у відносинах України та Білорусі дещо змінилися. Це було пов'язане з тим, що в Україні внаслідок «помаранчевої» революції відбулася часткова зміна еліти. Ці події багато у чому і визначили корективи зовнішньої політики України, у тому числі і підхід до двосторонніх українсько-

білоруських відносин. З початку 2005 р. у відносинах українсько-білоруського двостороннього формату намітилася напруженість. У цей період спостерігалася неоднозначна оцінка політичних подій, що відбуваються в Україні, побоювання можливого експорту у Білорусь елементів «помаранчевої» революції. Президент Білорусі застеріг суспільство від «кольорових революцій, які є непотрібними й ініціюються США». Побоювання революції спричинило своєрідне «закривання дверей» від світової політики, що негативно позначилося на внутрішньополітичній ситуації у країні, а також демократизацію країни. Президент Білорусі Олександр Лукашенко намагався створити окремих простір, в якому будуть функціонувати його політичні схеми, задуми, або влитися у те русло, яке йому дасть змогу вводити у дію свої схеми.

Незважаючи на тотальну критику політики Лукашенка, Президент активно пропагує спосіб життя такої моделі, яка полегшує йому управляти суспільством, а всі натяки української влади на демократизацію не входили у плани білоруського Президента. На той час Олександр Григорович намагався у кожному інтерв'ю наголосити на цих аспектах народних революцій, заперечуючи їх потрібність для білоруського народу, також негативно висловлювався щодо зауважень українських політиків, які нібито є некоректними. Таким чином, можна прогнозувати, що під час наступних виборів у Білорусії ситуація може вибухнути і мати у подальшому непередбачувані наслідки. Українські політичні експерти прогнозують, що ця революція матиме набагато більш насильницький розвиток, ніж у всіх інших пострадянських республіках, що пережили революції. Населення, яке боїться суперечити владі у щонайдрібнішому, раптом відчує реальну можливість змінити хоч щось у своєму житті. Прикладом є «помаранчева революція»: до неї мало хто вважав, що населення у змозі справляти реальний вплив на події у державі та визначати своє власне майбутнє. Про кривавий характер потенційної революції у Білорусії мовить і той факт, що Лукашенко, як досить рішуча і смілива людина, не буде особливо вагатися при вирішенні питання про застосування силових методів – усі законні збройні формування будуть обов'язково відправлені на боротьбу із революціонерами. Рушійними силами потенційної білоруської революції, напевне, будуть представники всіх прошарків і верств населення. На відміну від «помаранчевої революції» тут не буде приділятися така значна увага

малому та середньому підприємству, тому що сучасна економічна модель Білорусії є незрозумілим гібридом елементів вільної та керованої державою економіки. Керувати революцією будуть, як в Україні, представники сучасної опозиції. Зрозуміло, що, прогножуючи таку гіпотетичну ситуацію, слід урахувати важливе геополітичне значення Білорусії та досвід попередніх революцій в інших посттоталітарних країнах. З огляду на це належить оцінити і можливості іноземного втручання у білоруські події. З одного боку, Росія буде намагатись активно та рішуче вплинути на ситуацію таким чином, аби зберегти більш-менш керований режим Лукашенка, оскільки їй потрібен хоч якийсь «паркан» від НАТО та ЄС, а також і контроль за нафтопроводами, що їх чимало на території Білорусії. З іншого боку, країни ЄС та США не будуть активно втручатись у білоруські події, щоб уникнути ескалації конфлікту з Росією та приховати свою допомогу протестуючим. Україна у даній ситуації виступить за демократичні процеси у країні, але втручатись в їх хід не буде [2, с. 40-44].

Варто відзначити, що самі українські політики сприяли появі антиреволюційних настроїв серед білоруського керівництва. Нова українська влада заявляла про наміри сприяти демократизації Білорусії [3, с. 270].

Відбулося і значне охолодження у двохсторонніх відносинах на рівні глав держав після обрання Президентом України на початку 2005 р. Віктора Ющенка. Можна говорити про те, що не склалося позитивних партнерських відносин між Президентом України В. Ющенком і Президентом Республіки Білорусь О. Лукашенком. Звичайно, це негативно впливало на українсько-білоруські відносини загалом. Упродовж 2005 р. глави держав зустрічалися двічі, однак не під час офіційних візитів. 8 травня 2005 р. відбулася двостороння зустріч Президента України В. Ющенка та Президента Республіки Білорусь О. Лукашенка у Москві, а 27 серпня 2005 р. – двостороння зустріч у Казані у рамках саміту глав держав-учасниць СНД [7].

Повертаючись до періоду президентства В. Ющенка, під час відвідання США Президент В. Ющенко заявив, що сприятиме демократизації Білорусі. У Парижі 16 листопада 2005 року на зустрічі з представниками провідних ділових і політичних кіл Франції В. Ющенко виступив проти міжнародної ізоляції Білорусі та заявив, що хоче бачити Білорусь демократичною, процвітаючою країною, і для цього зробить все, щоб їй допомогти. У період надзви-

чайно складної внутрішньополітичної ситуації у Білорусі під час президентських виборів 2006 р. МЗС України висловлювало глибоку стурбованість затриманням 12 березня 2006 р. владою Республіки Білорусь шістьох громадян України, які були присутні на зустрічі з виборцями опозиційного кандидата на посаду Президента РБ, а також лідерами опозиції. 19 березня 2006 р. після виборів Президента Республіки Білорусь, за результатами яких більшість голосів отримав О. Лукашенко, МЗС України заявило, що поділяє попередні висновки та коментарі Спостережної комісії ОБСЄ щодо виборів у Республіці Білорусь. У заяві підкреслювалося, що демократична спільнота очікує від білоруської влади конкретних кроків у напрямі демократизації всіх аспектів життя країни й усунення серйозних недоліків у ставленні до громадянського суспільства. Україна закликала білоруську владу серйозно поставитися до критичних зауважень, які лунали з боку демократичної спільноти. Також Білорусь отримала негативну оцінку офіційного Києва через застосування силових дій до учасників мирної акції вночі 24 березня 2006 р. [9, с. 349].

У травні 2006 р. міністр закордонних справ України Б. Тарасюк повідомив, що Президент Білорусі О. Лукашенко звернувся до Президента України В. Ющенка з пропозицією стати посередником у діалозі Білорусі з ЄС. За словами міністра, Президент України відповів згодою та направив відповідний запит до ЄС. Також зазначив: «Ми солідарні з ЄС і не можемо погодитися з порушенням прав білоруської опозиції, оскільки довгий час ми самі були в опозиції» [9].

24 серпня 2006 р. О. Лукашенко привітав В. Ющенка з національним святом – Днем Незалежності, висловивши впевненість, що взаємовигідне співробітництво між Білоруссю та Україною і надалі послідовно розвиватиметься та змінюватиметься. У вересні 2006 р. з ініціативи української сторони відбулися дві телефонні розмови президентів, під час яких вони обговорили низку питань, що стосувалися двосторонніх відносин, взаємодії у галузях, які становили взаємний інтерес.

Загалом, з 2005 по 2008 р. президенти України В. Ющенко та Республіки Білорусь О. Лукашенко мали лише тричі можливість зустрітися у рамках саміту глав держав-членів СНД 26-27 серпня 2005 р. у Казані, 28 листопада 2006 р. у Мінську, 10 червня 2007 р. у Санкт-Петербурзі. Цілком очевидно, що даний формат спілкування не сприяв гли-

бокому осмисленню двостороннього співробітництва та виведенню його на нові рівні [12].

Не спостерігався і динамічний розвиток двосторонніх українсько-білоруських відносин і на рівні прем'єр-міністрів обох країн. Тогочасний керівник Кабінету Міністрів України, лідер Партії регіонів В. Янукович не докладав видимих зусиль для активізації міжурядових контактів і формування механізму стратегічного партнерства України та Білорусі. Попри те, що українсько-білоруські відносини доволі швидко набирали обертів у різних галузях і сферах, вони не мали цілісного формату, розвивалися несистемно і не підпорядковувалися єдиній стратегічній меті – розвитку України та Білорусі як європейських держав, органічних складових європейської спільноти.

Після білорусько-російського газового конфлікту українсько-білоруські відносини почали змінюватися. Президент України, виступаючи у датському парламенті, підкреслив, що Київ солідарний з політичною позицією ЄС щодо Білорусі. Також попросив врахувати, що і Київ зацікавлений у демократизації політики офіційного Мінська. Він зазначив: «Ми виходимо з того, що Білорусь повинна дати сигнал світовій спільноті, що вона реагує на сформовані європейською демократією сигнали» [9, с. 353]. На думку українського Президента, тотальна ізоляція Білорусі шкодить демократичним процесам у цій країні. 20 січні 2005 р. О. Лукашенко привітав В. Ющенка з обранням на посаду Президента України та позиціонував його як розумного політика та видатного державного діяча. 19 квітня 2005 р. О. Лукашенко у щорічному посланні до Національних зборів назвав «кольорові революції бандитизмом, нав'язаним та оплаченим ззовні». З часом Президент Білорусі заявив, що потрібно абсолютно спокійно відноситися до «непродуманих заяв». «Демократизувати Білорусь ми будемо самі. І помічники нам тут не потрібні ні з Києва, ні з Вашингтона, ні з інших міст планети. Ми у змозі розібратися самі зі своїми проблемами. У них проблем більше, ніж у нас, хай вони їх і вирішують» [9, с. 354].

На прес-конференції 23 листопада 2006 р. для представників українських ЗМІ Президент Білорусі заявив, що охоче співпрацюватиме на благо розвитку всього комплексу відносин з Україною. О. Лукашенко підкреслив «білоруське керівництво підтримує хороші відносини і з Президентом, і з Прем'єром України». «Як би не орієнтувалася Україна на НАТО, на ЄС, на США, як би вона не хотіла співпрацювати з Білоруссю, Росією, Польщею, їй це робити доведеться.

Ми сусіди, а сусідів не вибирають. Куди б не вступила Україна, я впевнений, що у зовнішній політиці завжди знайдеться місце для білорусько-українських відносин. Якщо ми втратимо ці відносини, ми викличемо конфлікт» [9, с. 358].

Можна стверджувати, що на формування політичного діалогу України та Білорусі впливали окремі аспекти становлення політичних систем держав, які мали подібні механізми їх побудови й адміністрування.

По-перше, в Україні та Білорусі розвиток політичних систем відбувався під впливом упадкованих від попередньої історичної епохи факторів, серед яких слід виділити:

- визначальний вплив соціального про шарку номенклатури;
- домінування авторитарної політичної культури на рівні еліти населення;
- незрілість політичних націй і відсутність громадянського суспільства.

По-друге, хоча на нормативно-правовому рівні трансформаційні процеси мали модернізаційну спрямованість, у реальності вони інколи набували тільки зовнішніх ознак, не змінюючи змісту. Особливо було помітно запозичення певних ознак демократичної правової держави, громадянського суспільства, ринкової економіки при збереженні багатьох рудиментів радянської авторитарної командно-адміністративної системи.

По-третє, в Україні та Білорусі проявлялося «розбалансування» політичних систем через домінуючий вплив президентських інституцій. При цьому, фіксувались прояви різного роду тиску на структури законодавчої, судової та виконавчої гілок влади з боку осіб та організацій, які прямо чи опосередковано були пов'язані з главами держав.

По-четверте, для України та Білорусі були характерними недосконалі відносини між державою та інститутами громадянського суспільства. З одного боку, це було наслідком відсутності необхідної правової та інституційної бази взаємодії, з іншого пов'язано з недостатньо усвідомленою потребою українців і білорусів у самоорганізації та низьким рівнем політичної культури. З Білорусі цей процес був ускладнений цілеспрямованою політикою влади на одержавлення одних інститутів громадянського суспільства та маргіналізацію інших.

По-п'яте, не дивлячись на схожість у багатьох аспектах шляхів розвитку, політичні режими держав також мали свої відмінності. Для України було притаманне конкурування двох

систем (демократичної й авторитарної) політичних інститутів, у той час, як у Білорусі переважали авторитарні ознаки режиму при наявності достатньої кількості демократичних атрибутів.

І, насамкінець, соціальний про шарок номенклатури в Україні та Білорусі при аналогічній недемократичності послуговувалися різними формами функціонування: український – корпоративна солідарність, олігархізація; білоруський – відтворення радянської схеми з адміністративними й ідеологічними важелями. При цьому, існуюча етнополітична ситуація обумовлювала тяжіння України до європейського, а Білорусі – до євразійського вектору інтеграції та розвитку.

Враховуючи вищесказане, можливо стверджувати, що подальший розвиток політичних систем України та Білорусі буде значною мірою визначати динаміку та спрямованість двостороннього співробітництва. Українська влада нездатна дати своїм громадянам той соціальний «хабар», що білоруська, а соціальна стратифікація українського суспільства не дозволяє вибудувати таку ж вертикаль влади як у Білорусії.

Загалом перші двадцять років українсько-білоруські взаємини як незалежних держав є, з одного боку, роками невикористаних можливостей, певних фінансових і прикордонних непорозумінь, надто повільного економічного зближення, а з іншого – роками відсутності будь якої ворожнечі, навіть гіпотетичного військового протистояння, приязних взаємин на людському рівні.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Україна та Білорусь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://belarus.mfa.gov.ua/ua/ukraine-by/diplomacy>
2. Помаранчева революція: Внутрішній та зовнішній аспекти / Ред. упоряд. Л. Кудіна та ін. – К.: Молодіжна альтернатива, 2005. – 80 с.
3. Украина и Беларусь могут принять участие в европейском транспортном коридоре [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.government.by/ru/_news02062009.html#n2
4. Актуальні питання українсько-білоруських відносин у контексті ініціативи ЄС «Східне партнерство» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.government.by/ru/_news02062009.html#n2
5. Долженков О. Україна-Білорусь: досвід політично; трансформації / О. Долженков: Одес. юрид. ін-т Нац. ун-ту внутр. справ. – О.: Астропринг, 2003. – 264 с.
6. Засадко В. Проблема ратифікації договору про українсько-білоруський кордон: перешкоди на шляху до євроінтеграції / В.В. Засадко // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1. – С. 270-275.
7. Соскін О. Чому ми не дружимо з Білоруссю? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskiri.info/news/2180.html>
8. Україна – Білорусь: горизонт 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/07746.pdf>
9. Вдовенко С. Україна-Білорусь: взаємовідносини на перехресті перемін / С.М. Вдовенко. – Чернівці, 2010. – 446 с.
10. Журнал «Національна безпека і оборона» – № 1, 2002 [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. – Режим доступу:

<http://www.razumkov.org.ua/ukr/journal.php?y=2002&cat=71>

11. Соціологічні опитування [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. – Режим доступу:

http://www.razumkov.org.ua/ukr/socpolls.php?cat_id=197

12. Галузевий державний архів МЗС України, ф.8, оп.97, спр.400.

Павлович Юрій Українсько-білоруські відносини у візії української суспільно-політичної думки (1991-2010)

У статті досліджені проблеми та перспективи міждержавних відносин між Республікою Білорусь та Україною у візії суспільно-політичної думки. Охарактеризована доцільність вивчення даної проблеми з урахуванням політичних та економічних чинників та їх впливу на міждержавні відносини. Проаналізовано потенціал і можливі шляхи розвитку політичних відносин між Республікою Білорусь та Україною. У статті відображені основні моменти розвитку дипломатичних, двохсторонніх відносин. Розглянуто вплив внутрішньої політики, у кожній із держав, на міжнародні відносини.

Ключові слова: Україна, Республіка Білорусь, двохсторонні відносини, міждержавні відносини, дипломатичні відносини

Павлович Юрий Украинские-белорусские отношения в видении украинской общественно-политической мысли (1991-2010)

В статье исследованы проблемы и перспективы межгосударственных отношений между Республикой Беларусь и Украиной в видении общественно-политической мысли. Охарактеризованы целесообразность изучения данной проблемы с учетом политических и экономических факторов и их влияния на межгосударственные отношения. Проанализированы потенциал и возможные пути развития политических отношений между Республикой Беларусь и Украиной. В статье отражены основные моменты развития дипломатических, двусторонних отношений. Рассмотрено влияние внутренней политики, в каждой из стран, на международные отношения.

Ключевые слова: Украина, Республика Беларусь, двусторонние отношения, межгосударственные отношения, дипломатические отношения

Pavlovich Yuri Ukrainian-Belarusian relations in the vision of Ukrainian socio-political thought (1991-2010)

In the article the problems and prospects of bilateral relations between Belarus and Ukraine in the vision of Ukrainian political thought. The expediency of studying of this problem on the basis of political and economic factors and their impact on international relations characterized. The potential and possible development of political relations between Belarus and Ukraine are analyzed. The article reflects the main points of diplomatic bilateral relations. The impact of domestic policies in each of country on international relations examined.

Objective of the study is to try to characterize the Ukrainian-Belarusian relations in the vision of Ukrainian political parties, organizations, and political scientists. The first twenty years of Ukrainian-Belarusian relations as independent states, on the one hand, years of unused capacity, certain financial and border tensions, especially slow economic convergence, and the other – for years the absence of any enmity, even a hypothetical military confrontation, friendly relations on the human level. It can be argued that the formation of political dialogue between Ukraine and Belarus affected some aspects of the formation of political powers, which have similar mechanisms of their construction and administration.

Keywords: Ukraine, Belarus, bilateral relations, international relations, diplomatic relations

Рецензенти:

Казьмирчук Г.Д., д.і.н., професор

Тихонов А.К., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 27.11.2016 р.